

ΚΟΙΝΟΤΙΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΑΙ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Π. ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Εἰσαγγελέως

Τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ συνόλου τῶν πολιτῶν θεωροῦμεν ὡς ἀπόκτημα καὶ καθολικὴν ὠφέλειαν τοῦ ἔθνους-ἔγραφεν ὁ μέγας Παιδαγωγὸς Pestalozzi-διότι ἔχει μεγάλην ἐκπολιτιστικὴν δύναμιν καὶ εἶναι ἐξυγιαντικὴ τῆς Κοινωνίας.

Ἄφ' ἑτέρου, κοινωνιολόγοι, πολιτικοὶ καὶ ἐκπαιδευτικοὶ διαφόρων χωρῶν, καταβάλλουν συνδεδυασμένας προσπάθειας, διὰ τὴν ὀργάνωσιν τοῦ τομέως τῆς μορφώσεως τῶν ἐνηλίκων, ἐφαρμόζοντες μεθόδους δυναμένας νὰ ἐξυπηρετήσουν τὰς τοπικὰς ἀνάγκας.

Εἶναι δὲ κεφαλαϊώδους σημασίας τὸ γεγονός ὅτι τὸ πρόβλημα τῆς μορφώσεως τῶν ἀγραμμάτων πληθυσμῶν ἀπασχολεῖ ἤδη ζωηρῶς τοὺς κύκλους τῶν ἐπισήμων διεθνῶν ὀργανισμῶν, ὅπως, τὰ Ἑνωμένα Ἔθνη, Unesco, Unicef, Fao κ.ἄ.

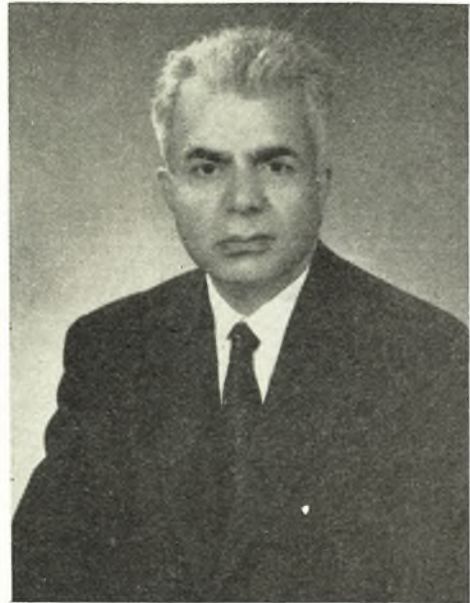
Οἱ Ὄργανισμοὶ αὐτοί, ἐργάζονται συστηματικῶς καὶ καταβάλλουν ἀόκνους προσπάθειας πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν, διὰ τῆς συστάσεως μορφωτικῶν κέντρων εἰς ὑπαναπτύκτους χώρας, σχολείων ἀναλαβητῶν κλπ.

Σχετικῶς διὰ τὴν μόρφωσιν τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου οἱ Tarde καὶ Bosco κατέδειξαν διὰ στατιστικῶν στοιχείων ὅτι ἡ Παιδεία ἀσκεῖ οὐσιώδη ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς διαπλάσεως τοῦ χαρακτῆρος τοῦ ἀτόμου, ἥτις ἐπίδρασις ἐκδηλοῦται εἰς τὸ εἶδος τῶν τελουμένων ἐγκλημάτων. Διότι παρετηρήθη ὅτι, ἀξίωσης τῆς παιδείας, μειοῦνται καταφανῶς τὰ ἐγκλήματα, τοῦ αἵματος καὶ τῆς βαναυσότητος (Κ. Γαρδίκας: «Ἐγχειρίδιον Ἐγκληματολογίας» σελ. 202 καὶ τοῦ ἰδίου: «Παιδεία καὶ ἐγκληματικότητα» εἰς Ἐπιστημονικὸν μνημόσυνον Γ. Γαρδίκας 1939 σελ. 43).

Πρώτιστον καὶ κύριον μορφωτικὸν μέσον ἀποτελεῖ τὸ βιβλίον. Τὸ βιβλίον ἀσκεῖ ἰσχυράν μορφωτικὴν καὶ ἠθοπλαστικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς κοινωνίας. Ἄλλ' ἡ ἐπιτυχία τῆς ἀποστολῆς του ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ ποῖόν τοῦ βιβλίου καὶ ἀπὸ τὸν τρόπον ἀναγνώσεως καὶ μελέτης αὐτοῦ.

Δι' αὐτό, ἔχει μεγάλην σημασίαν διὰ τὴν μορφωτικὴν προσπάθειαν τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου ἡ ἴδρυσις λαϊκῶν βιβλιοθηκῶν, αἵτινες συντελοῦν εἰς τὴν ἀνύψωσιν τοῦ πνευματικοῦ ἐπιπέδου τοῦ λαοῦ. Εἰς τὴν Ἀμερικὴν ὑπάρχει πληθὸς λαϊκῶν βιβλιοθηκῶν, διὰ τῶν ὁποίων κατωρθώθη ἡ προσέλκυσις καὶ ἡ καθοδήγησις τῶν νέων εἰς τὴν μελέτην. Διότι, ἀντὶ νὰ περιφέρωνται εἰς τοὺς δρόμους καὶ εἰς τὰ ὑποπτα κέντρα εὐρίσκουν εἰς τὰς βιβλιοθήκας ἕνα περιβάλλον περισσότερον ἐλκυστικὸν ἀπὸ τὸ σπίτι των. Τὸ πλησίασμα δὲ αὐτὸ πρὸς τὰ ἀνώτερα πνευματικὰ δημιουργήματα, κάμνει τὸν νέον καλλίτερον, ἠθικώτερον, πραγματικῶς ἐλεύθερον, καὶ πλημμυρίζει τὴν ψυχὴν του ἀπὸ κόσμους ὅπου δὲν ὑπάρχουν αἱ μικρότερες καὶ ταπεινότερες τῆς ζωῆς (βλ. Στέλλας Πέππα: Οἱ Ἀμερικανικὲς Λαϊκὲς βιβλιοθήκες σελ. 5).

Εἶναι κρατικὴ ὑποχρέωσις ἢ τουλάχιστον ἄμεσον καθήκον τῆς Δημοτικῆς Ἀρχῆς νὰ πρωτοστατήσῃ εἰς τὴν ἴδρυσιν καὶ σοβαρὰν ἐνίσχυσιν μιᾶς βιβλιοθήκης εἰς κάθε Ἑλληνικὴν κωμόπολιν. Μία τοιαύτη βιβλιοθήκη εἰς κάθε χωριὸν θ' ἀποτελέσῃ μίαν πραγματικὴν ὁδὸν εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαρχίας. Ἡ Δημοτικὴ βιβλιοθήκη θὰ γίνῃ ἡ πηγὴ πνευματικῆς ἀρδεύσεως κάθε πόλεως καὶ χωριοῦ, τὸ κέντρον ἐκκολλήσεως κάθε φιλολογικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς προσπάθειας, τὸ σημεῖον ἐκκινήσεως διὰ παντοειδεῖς δημιουργικὰς πνευματικὰς ἐκδηλώσεις. Ἐπὶ πλέον

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Π. ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις τῷ 1906. Ὑπηρετεῖ ὡς Ἀντεισαγγελεὺς Ἐφετῶν παρὰ τῆ Εἰσαγγελίᾳ Ἐφετῶν Ἀθηνῶν. Διετέλεσε Βασιλικὸς Ἐπίτροπος παρὰ τῆ Ἱερᾶ καὶ Ἐπαρχιακῆ Συνόδῳ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης κατὰ τὸ διάστημα τῆς ὑπηρεσίας του (1945-1949) ὡς Εἰσαγγελεὺς Πρωτοδικῶν ἐν Ἡρακλείῳ Κρήτης. Τυχᾶν εἶταιρος τῆς Ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, Ἐταιρείας Προστασίας τῆς Φύσεως. Ἐτιμήθη διὰ διαφόρων παρασῆμων καὶ διακρίσεων.

ὁ μικρὸς χώρος τῆς βιβλιοθήκης, θὰ δύναται νὰ χρησιμοποιηθῇ ὡς ἐστία διὰ μικρὰς φιλολογικοκαλλιτεχνικὰς συγκεντρώσεις νέων, εἰς τακτὰς ἡμέρας, αἵτινες θ' ἀποτελέσουν μίαν εὐχάριστον ἐκπληξιν εἰς τὴν μονότονον κάπως καὶ κοπιώδη ζωὴν τῆς ἐπαρχίας.

Σχετικῶς μὲ τὴν ἀνάγκην τῆς συστάσεως λαϊκῶν Βιβλιοθηκῶν, ὁ καθηγητὴς τοῦ Ποινικοῦ Δικαίου κ. Δ. Καρανίκας γράφει τὰ ἑξῆς: «Πρέπει νὰ δημιουργηθοῦν λαϊκαὶ βιβλιοθήκαι, οὕτως ὥστε νὰ μὴ παραμένῃ ὡς μόνη πνευματικὴ τροφὴ εἰς τὸ πολὺ κοινὸν ἡ ἐφημερίς καὶ ἄλλα κακῆς ποιότητος λογοτεχνήματα. Κατὰ τὴν γνώμην μας, εἶναι ἀπαραίτητον νὰ ὑπάρχουν εἰς τὴν βιβλιοθήκην, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, μία Ἑλληνικὴ Ἐγκυκλοπαιδεία, μία σειρά μεταφράσεων τῶν κλασσικῶν συγγραφέων τῆς ἀρχαιότητος, ὡς καὶ τὰ καλλίτερα ἔργα τῆς ἡμετέρας καὶ παγκοσμίου λογοτεχνίας (Σωφρονιστικὴ τομ. Β' σελ. 109)».

Ἐνωρὶς κατενοήθη ἡ χρησιμότης τῶν βιβλιοθηκῶν αὐτῶν καὶ τοιουτοτρόπως εἰς ὅλα τὰ πεπολιτισμένα κράτη ἰδρύθησαν λαϊκαὶ βιβλιοθήκαι, εἰς τὸν καταρτισμὸν τῶν ὁποίων ἐδόθη καὶ δίδεται ἰδιαίτερα προσοχὴ, διότι κατενοήθη ὅτι αὐταί, ἐν συνδυασμῷ μὲ τὰ Δημοτικὰ Σχολεῖα, ἀποτελοῦν τὰς βάσεις τῆς μορφώσεως τοῦ λαοῦ. Εἰς τὴν Γερμανίαν, κάθε κώμη, ὁ πληθυσμὸς τῆς ὁποίας ὑπερβαίνει τοὺς χιλίους κατοίκους, ἔχει τὴν βιβλιοθήκην τῆς.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς συστάσεως τῶν βιβλιοθηκῶν ἐν Ἑλλάδι, ἐδημοσιεύθη ὁ Α.Ν. 1362)1949 (Α. 337) «Περὶ ἰδρύσεως, ἀνασυγκροτήσεως καὶ ἐνιαίας ὀργανώσεως τῶν ἀνὰ τὸ κράτος βιβλιοθηκῶν». Βάσει δὲ τοῦ νόμου τούτου συνεστήθησαν πλεῖσται ὅσαι Δημοτικαὶ καὶ Κοινοτικαὶ βιβλιοθήκαι ὡς ἴδια νομικὰ πρόσωπα. Ἐνδεικτικῶς ἀνα-

φέρομεν: τὸ Β.Δ. 8)3)55 5.3.55 περὶ ἰδρύσεως βιβλιοθήκης εἰς Καβάλλαν, τὸ Β.Δ. 26)2)55 21.4.55 περὶ ἰδρύσεως βιβλιοθήκης εἰς Ξάνθην, τὸ Β.Δ. 13.4.55)2.5.55 περὶ ἰδρύσεως βιβλιοθήκης εἰς Κάλυμνον τὸ Β.Δ. 2)9)55-23.9.55 περὶ ἰδρύσεως βιβλιοθήκης εἰς Λέρον.

Παραλλήλως ὅμως ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία δύναται, χωρὶς τὰς βραδυκινήτους διατυπώσεις τῆς γραφειοκρατίας νὰ ἐπιτελέσῃ θαύματα, Ὡς γνωστὸν κάθε χωριὸ τῆς Ἑλλάδος ἔχει εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ εἰς ἄλλα ἀστικά κέντρα, σχετικῶς εὖπορα τέκνα του, τὰ ὁποῖα ἔχουν τὴν δυνατότητα νὰ ἀποστειλοῦν εἰς τὴν πατρίδα βιβλία διὰ τὴν κατάρτισιν μιᾶς κοινοτικῆς βιβλιοθήκης. Θὰ ἐξευρεθῇ ἓνα μικρὸ δωμάτιον εἰς τὸ κοινοτικὸν κατάστημα καὶ ὁ γραμματεὺς ἢ ὁ δάσκαλος θ' ἀναλάβουν ὑπεύθυνα τὴν διεύθυνσιν τῆς μικρῆς βιβλιοθήκης. Δὲν θὰ χρειασθοῦν οὔτε κονδύλια προϋπολογισμοῦ, οὔτε ἐνοίκια οὔτε μισθοί... Μόνον ὀλίγη καλὴ διάθεσις, ὀλίγος ἐνθουσιασμός.

Ἡ Ἰστορικὴ καὶ Λαογραφικὴ Ἑταιρεία τῶν Θεσσαλῶν, ἡ ὁποία ἔχει προσφέρει μεγάλως καὶ θετικὰς ὑπηρεσίας εἰς τὴν πνευματικὴν πρόοδον τῆς Θεσσαλίας διὰ τῆς ἐκδόσεως ἑπετηρίδος, βιβλίων, διοργανώσεως διαλέξεων καὶ μορφωτικῶν ἐκδρομῶν εἰς Θεσσαλικὰς πόλεις δύναται νὰ λάβῃ τὴν σχετικὴν πρωτοβουλίαν εἰς τὴν ὠραίαν αὐτὴν Ἐθνικὴν καὶ ἐκπολιτιστικὴν προσπάθειαν.

Κατωτέρω παραθέτομεν σχέδιον ἀποφάσεως Κοινοτικῶν Συμβουλίου «περὶ ἰδρύσεως Κοινοτικῆς βιβλιοθήκης».

ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

«Περὶ ἰδρύσεως δημοτικῆς ἢ Κοινοτικῆς βιβλιοθήκης»

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Κοινοτικῶν Συμβουλίου ἔχων ὑπ' ὄψιν τὸν Α.Ν. 1362)1949 περὶ ἰδρύσεως Βιβλιοθήκης καὶ ἀναγνωρίζων τὴν χρησιμότητα τῆς συστάσεως Βιβλιοθήκης ἐν τῇ Κοινοτικῇ εἰσηγήθη εἰς τὸ Κοινοτικὸν Συμβούλιον τὴν ἀνάγκην συστάσεως Βιβλιοθήκης:

Τὸ Κοινοτικὸν Συμβούλιον ὁμοφώνως ἐδέχθη τὴν πρότασιν ταύτην καὶ ἐξέδωκε τὴν κάτωθι ἀπόφασιν.»

1. Συνιστᾶται παρὰ τ.....
ἴδιον νομικὸν πρόσωπον ὑπὸ τὸ ὄνομα.....
Βιβλιοθήκη

2. Σκοπὸς τοῦ συνιστωμένου νομικοῦ προσώπου εἶναι ἡ ἐξασφάλισις καταλλήλου αἰθούσης μετὰ τῶν ἀναγκαίων ἐπιπλῶν διὰ τὴν ὀργάνωσιν κοινοτικῆς βιβλιοθήκης, ἡ προμήθεια καὶ ἐξευρέσις βιβλίων ἑθνικοῦ, θρησκευτικοῦ, ἠθικοπλαστικοῦ, ἐπαγγελματικοῦ καὶ ἐπιστημονικοῦ περιεχομένου καὶ ἡ διάθεσις τούτων πρὸς μελέτην εἰς τοὺς κατοίκους, διὰ τὴν ἀνύψωσιν τοῦ πνευματικοῦ καὶ ἐπαγγελματικοῦ αὐτῶν ἐπιπέδου.

3. Πόροι αὐτοῦ εἶναι α) ἐτήσια ἐπιχορήγησις τῆς Κοινοτικῆς δραχμῶν (νὰ καθορισθῇ τὸ ποσόν), β) αἱ πάσης φύσεως εἰσφοραὶ, δωρεαί, κληρονομίαι καὶ κληροδοσίαι καὶ γ) πρόσοδοι ἐκ τῆς ἰδίας τῶν περιουσίας.

4. Ἡ ὑπὲρ αὐτοῦ ἀφιερουμένη περιουσία ἀποτελεῖται ἐκ.....

5. Τὸ συνιστῶμενον νομικὸν πρόσωπον διοικεῖται ὑπὸ... Τριμελοῦς Διοικητικοῦ συμβουλίου (ἢ διοικουσῆς ἐπιτροπῆς) ἀπαρτιζομένης.... ἐκ α) τοῦ ἐκάστοτε (Δημάρχου ἢ Προέδρου Κοινοτικῆς) ὡς Προέδρου.

β) νὰ προσδιορισθῇ ἡ ἰδιότης ἐκάστου τῶν μελῶν ὡς π.χ. γ) κοινοτικὸς σύμβουλος, διευθυντὴς δημοτικοῦ σχολείου.

δ) εὐπόλητος δημότης κ.ἄ.)
Τὰ ὑπὸ στοιχεῖα β-δ μέλη ὀρίζονται ὑπὸ τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου.

Τὸ Διοικητικὸν συμβούλιον (ἢ ἡ διοικοῦσα ἐπιτροπὴ) ἐκλέγει ἐκ τῶν μελῶν αὐτῶν ἀντιπρόεδρον.

Τὸ νομικὸν πρόσωπον ἐκπροσωπεῖται ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων καὶ πάσης ἀρχῆς ὑπὸ τοῦ Προέδρου καὶ τούτου κωλυομένου ἢ ἀπόντος ὑπὸ τοῦ ἀντιπροέδρου.

Ο Π. ΚΟΣΜΑΣ ΣΤΗ ΓΡΑΛΙΣΤΑ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Χ. ΣΙΟΥΦΑ

Ἱερέως

Ὅλοι γνωρίζομεν ὅτι ὁ φλογερὸς Ἑθναπόστολος καὶ Ἅγιος τῆς Ἐκκλησίας μας πατήρ, ὁ γνωστός μὲ τὸ ὄνομα πᾶτερ-Κοσμᾶς ἢ ἅγιος-δάσκαλος, πέρασε ἀπ' ὅλα σχεδὸν τὰ μέρη τῆς δούλης τότε πατρίδας μας, διὰ νὰ τονώσῃ τὴν χριστιανικὴν καὶ ἐθνικὴν συνείδηση, ποὺ μπροστά στὴν ὠμήβια τοῦ Τούρκου κατακτητῆ εἶχεν ἀρχίσει νὰ κλονίζεται. Τὰ βήματά του τὸν ὁδήγησαν καὶ στὸ χωριὸ μου τὴ Γράλιστα (τώρα Ἑλληνόπυργος). Βεβαία χρονολογία γιὰ τὸ πότε πέρασε ἀπὸ τὸ χωριὸ μου ὁ «ἅγιος δάσκαλος» δὲν ἔχομε. Ὑπολογίζεται ὅμως ὅτι αὐτὸ ἐγίνε στὰ 1775 μὲ 1777, (βλ. καὶ «Ἅγιος Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλός» ὑπὸ ἀρχιμ. Αἰγύουστ. Καντιώτου, χάρτην Γ' περιοδείας. Βόλος 1950). Ἡ παράδοσις τοῦ χωριοῦ ἀναφέρει τὰ ἑξῆς: Σὺν ἔφτασε ὁ πατήρ Κοσμᾶς στὴν τοποθεσίαν «Σκάλα» βγήκαν ὅλοι οἱ χωριανοὶ μὲ τὸν παπᾶ καὶ τὸν ὑποδέχτηκαν καὶ ὑστερα ὅλοι μαζί πῆγαν «στὸ μ'σοχώρι» ποὺ εἶναι καὶ ἡ ἐκκλησίαν τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς. Ὁ π. Κοσμᾶς ἀφοῦ ἔστησε—ὁπως συνήθιζε—τὸν μεγάλο Σταυρὸ κοντὰ στὴ «σκαμνιά τοῦ Μακρῆ» ἀρχισε τὴν διδασκίαν. Τί εἶπε δὲν εἶναι γνωστό. Σώθηκαν, ὅμως, ὅσα εἶπε πρὸς τὸν τότε ἄρχοντα τοῦ χωριοῦ Χρῆστον Ζαχαρῆν—πρόγονον τοῦ ὑποφαινόμενου.

«Ἐσὺ Ζαχαρῆ, νὰ μεγαλώσῃς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς. Ἄν δὲν τὴν μεγαλώσῃς, στὸ σπῆτι σου θὰ φυτρώσουν πλατάνια».

Ἡ παράδοσις τοῦ χωριοῦ μᾶς ἀναφέρει ὅτι ὁ Ζαχαρῆς κατάγονταν ἀπ' τὴν Κων/πολι, καί, κυνηγημένος ἀπὸ τοὺς Τούρκους, ἔφτασε στὴ Γράλιστα ἔχοντας μαζί του πολὺ χρῆμα. Ἐκεῖ παντρεύτηκε, καὶ λίγο καιρὸ μετὰ τὸ γάμου τοῦ ἔφυγε πάλι στὴν Πόλη—χωρὶς νὰ μεγαλώσῃ τὴν Ἐκκλησίαν—μὲ σκοπὸ νὰ πωλήσῃ τὴν ἀκίνητη περιουσίαν ποὺ εἶχε στὴν Πόλη. Ἐκεῖ τὸν ἔπιασαν οἱ Τούρκοι καὶ τὸν θανάτωσαν. Στὸν τάφο τὸν ἀκολούθησε ὑστερα ἀπὸ λίγο καὶ ἡ γυναῖκα του, ποὺ στὸ μεταξύ ἔφερε στὸν κόσμον ἓνα ἀγόρι. Τὸ ὄρφανὸ ἀνέθρεψε ἡ πεθερὰ τοῦ Ζαχαρῆ, χήρα τοῦ Θεοδώρου Σιούφα, ποὺ τοῦδωσε καὶ τὸ ἐπώνυμον τῆς.

Τὸ ἀρχοντικὸν ἐρημώθηκε καὶ μετὰ κάμποσα χρόνια γκρεμίστηκε. Στὴ θέσιν τοῦ φύτρωσαν πλατάνια.

Καὶ σήμερον στὴ θέσιν αὐτῆς ἓνας μεγάλος πλάτανος μαζί μὲ ἄλλους μικροὺς θυμίζουν τοὺς Γραλιστινοὺς τὴν προφητεία τοῦ Μεγάλου Ἑθναποστόλου Πάτερ Κοσμᾶ, ποὺ πέρα ὡς πέρα πραγματοποιήθηκε.

Ἑλληνόπυργος : Ἅγιος Δημήτριος

